

NIEUWSBRIEF VOOR LEDEN
STICHTING RUITERSPOREN

het RUITERTJE

28

11 MEI 2017

JAARGANG 7

STICHTING RUITERSPOREN
DORPSWEG 53
9798 PD GARMERWOLDE

Reageren?

info@ruitersporen.nl
050-5423919

Een plaatje van een mooi huis. Het huis, of eerder een stadspaleis, staat in Riga, de hoofdstad van Letland.

Wat dat met onze familie (De) Ruiter te maken heeft?

Het verrassende antwoord luidt : misschien heel veel.
Het huis heet "**Reiterna Nam**" en wie het Lets een beetje beheerst (of de vertaling op internet opzoekt) weet dat dat "Reutern Huis" betekent. Het huis blijkt gebouwd te zijn als woonhuis van **Johan von Reutern**. Klinkt de naam al een beetje bekend?

Meer over de familie "Von Reutern" in dit **RUITERTJE** !

Veel leesplezier!

Jaap Ruiter, voorzitter

Weet je iemand die vást geïnteresseerd is in onze familie(stamboom)?

Stuur hem of haar dit **RUITERTJE**!

(DE) RUITER

◆ ZUTPHEN OF LÜBECK?

De vraag of de Ruyters/Reuters nu uit Zutphen komen, of uit de Duitse stad Lübeck is nog niet beantwoord. Volgens de onderzoeker **Georg Blohm** uit Lübeck is het zeer de vraag of dat Zutphen moet zijn. Hij haalt aan dat in de periode rond 1450 Gerhard Reuter in Lübeck woonde (diens naam duidt op in verschillende koopaktes van huizen), en daarna naar Zutphen verhuisde, waarna zijn achterkleinzoon, eveneens Gerhard / Gerrit geheten in of rond 1520 terugkeert naar Lübeck.

Maar inmiddels heb ik ontdekt dat Gerhard in dezelfde periode waarin hij in Lübeck woonde en werkte, ook nog diverse panden en bezittingen in Zutphen bezat. Het lijkt wel of deze man zowel in Zutphen als Lübeck woonde. Van een koopman is dat misschien ook wel te verwachten. Van een terugkeer naar Lübeck is dan ook niet echt sprake.

Maar veelzeggender is de vondst van deze akte:

Archief Zutphen, archiefnummer 357 : "Regestenlijst behorende tot de inventaris van het archief van het vrouwenconvent Isendoorn" :

1345, 29 september :

Lambertus de Ansem, schout binnen en buiten Sutphania, en Arnoldus de Drijnen en Arnoldus then Goije, schepenen van Sutphania, oorkonden dat **Gerardus Ruter** afstand heeft gedaan van zijn aanspraken op het goed Gybbeconck.

Het goed "Gybbeconck" lag eertijds juist buiten Zutphen en op deze plaats vind je tegenwoordig de boerderij "De Ploeg" (Leestenseweg 22, Zutphen). Frappant dat 100 jaar voor [R1] Gerhard Ruyter een naamgenoot opduikt! Dit moet toch wel een voorvader van hem zijn!

Petra Hacker, waarmee ik dit onderzoek naar de Hanze Ruyters deel, noemde in een recente email nog de volgende Ruthers uit Lübeck:

Everhard (genoemd in 1375), koopman,
Elisabeth (genoemd in 1381), weduwe van **Hermann Ruter** en koopvrouw,
Vrank (genoemd in 1366)

In de periode vóór 1400 woonden er dus al Ruthers in zowel Zutphen als Lübeck! In deze periode wordt de Hanze steeds belangrijker. In 1356 vindt in Lübeck de eerste algemene vergadering plaats van dit verbond van steden. Lübeck zou van alle Hanze-steden altijd de belangrijkste en rijkste blijven.

Zelfs met deze nieuwe gegevens kunnen we niet zeggen of de Ruyters nou uit Zutphen kwamen of uit Lübeck. De eerste vondst van Gerardus Ruter uit 1345 wijst op Zutphen en persoonlijk lijkt me een gang van Zutphen naar Lübeck ook logischer dan andersom.

◆ DER KAUFMANN GERHARD REUTER

In het vorige **RUITERTJE** heb ik een onderzoek van Georg Blohm aangehaald, getiteld "Der Kaufmann Gerhard Reuter".

Der Kaufmann Gerhard Reuter

Man hat lange geglaubt, daß die unter den Blohmschen Ahnen vorkommende Lübecker Familie Reuter, die auch Ruter, Rüter, Ruyter, Reuter usw. geschrieben wurde, eine Familie niederländischen Ursprungs sei. Tatsächlich ist der bekannteste Repräsentant dieser Familie, der Kaufmann Gerhard Reuter, 1494 zu Zutphen in Gelderland geboren worden. Zudem ist der Name Reuter in seiner niederländischen Form Ruyter in den "niedereren Landen an der See" recht gebräuchlich. Es braucht nur an den ruhmreichen holländischen Seehelden Michiel Adriaanszoon de Ruyter erinnert zu werden. Doch neure Forschungen in den Niederlanden haben ergeben, daß der Urgroßvater des erwähnten Kaufmanns Gerhard Reuter allem Anschein nach ein Lübecker Bierbrauer namens Gerhard Reuter war, an dessen Zeit die Familie Reuter in Lübeck lebte.

Ik had de eerste alinea's al vertaald, maar nu heb ik op de website een vertaling gezet van de volledige inhoud. Een van de zegeningen van internet is dat heel veel materiaal uit archieven, (foto)boeken en andere bronnen vanuit je eigen huis op te zoeken is. Met al dit materiaal kon ik de vertaling prachtig aanvullen.

De vertaling vind je hier:

<http://www.ruitersporen.nl/archief/archief.php?page=2&item=46>

Voor een goed begrip van deze familie is het verstandig om dit artikel van Bohm eerst te lezen.

◆ REITERNA NAM

Johann Daniel Reuter werd in Lübeck geboren, maar verkaste naar Riga. Dat was het centrum van de oostelijke Baltische handel. Johann was ook koopman, net als zijn voorvaderen. Hij werd in 1635 op het goed Alt Ruppertsdorf geboren en behoorde tot de Reuter-familie die we inmiddels hebben leren kennen.

Johann werd in de raad van Riga gekozen en in 1691 als "Johan von Reutern" in de Zweedse adelstand verheven.

Zijn zoon, ook weer Johan geheten, liet het huis Marstall Straße 2 bouwen, en dit staat tegenwoordig als bezienswaardigheid bekend als "Reiterna Nam".

Zie ook:

https://de.wikipedia.org/wiki/Johann_von_Reutern

[https://de.wikipedia.org/wiki/Reutern_\(Adelsgeschlecht\)](https://de.wikipedia.org/wiki/Reutern_(Adelsgeschlecht))

Na Riga kwamen afstammelingen van deze Von Reuterns zelfs terecht in de regering van de Russische tsaren. Een mooi voorbeeld is hier **Mikhail von Reutern**, die het tot minister van financiën schopte en als 'graaf von Reutern' bekend stond...

Zie ook:

http://www.wikiwand.com/de/Michael_von_Reutern

◆ AANSLUITING BIJ ONZE FAMILIE

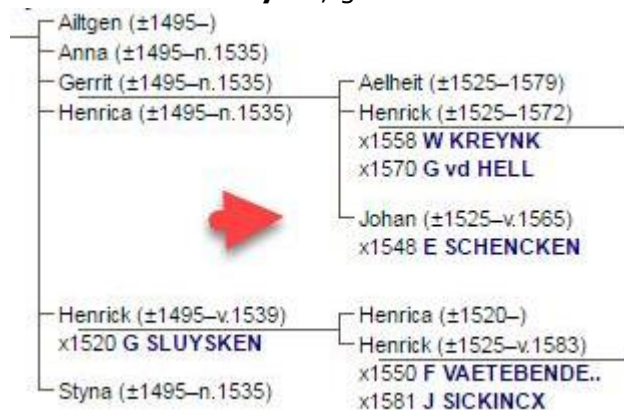
De nieuwe gegevens hebben ons niet meer zekerheid gegeven over de aansluiting tussen deze Hanze Ruyters en onze familie (De) Ruter.

Maar er bestaat wel zoiets als 'voortschrijdend inzicht'.

Plotseling viel me op dat **Johan Ruter**, die we in 1562 in Muggenbeet tegenkwamen, het jaar daarop was overleden. Dan wordt er gesproken van "de erfgenamen van Johan Ruter".

Deze Johan Ruter heb ik gezocht in de stamboom van de Hanze Ruyters, en had een mogelijke kandidaat gevonden. Maar ik had nog een veel betere kandidaat gemist:

Johan Gerrits Ruyter, geboren rond 1525 en getrouwd met **Elske Schencken**.

Van deze Johan weten we namelijk dat hij vóór 1565 is overleden! Dat komt wel erg overeen met elkaar!

Van Johan en Elske is geen nageslacht bekend, al zijn er gezien de term 'erfgenamen van Johan Ruter' hoogstwaarschijnlijk wel kinderen geweest. We zullen deze kinderen waarschijnlijk vergeefs zoeken in Zutphen. Mogelijk woonde dit gezin al rond 1560 in Muggenbeet.

◆ TENSLOTTE

En zo kwamen we door **Johan Ruter**, die in 1562 in Muggenbeet woonde of in ieder geval een stuk land bezat, terecht in Zutphen, en van daar uit (dankzij Petra Hacker) in Lübeck en via Riga tenslotte in Rusland. Een enerverende reis waarin we een koopmansfamilie beter hebben leren kennen. Deze familie – hier bekend als de **Hanze Ruyters** – heeft zich dankzij de Hanze en veel ondernemerszin vanuit de Nederlanden over het Baltische gebied verspreid.

Sommige leden van deze familie brachten het tot zéér grote welstand. Dat zijn wij, afstammelingen van – wat ik vaak noem – de 'zwoegers in het veen', niet gewend.

We zijn geneigd om meteen te besluiten dat dit geen familie kán zijn.

Maar vergeet niet: fortuin was, zeker in vroeger tijden, zeer vergankelijk. Een overstroming, een brand, onenigheid of zelfs een oorlog konden een welvarende gemeenschap terugwerpen op een karig bestaan.

Daarnaast waren er ook hevige economische schommelingen op grote, internationale schaal. In het algemeen zijn de Nederlanden gehavend uit de Tachtigjarige Oorlog gekomen, hebben een Gouden Eeuw gekend, maar zijn daarna weggezakt in een vrij uitzichtloos bestaan met grote armoede en hoge werkloosheid. Pas sinds de Tweede Wereldoorlog is de welvaart in Nederland op een hoog niveau gekomen.

Of genoemde Johan Ruter te koppelen is aan onze familie en of "Reiterna Nam" ooit toegevoegd kan worden aan de serie woonhuizen van "Rusterstee"? De tijd zal het leren.

De huizen van **Rusterstee** vind je hier:

<http://www.ruitersporen.nl/rusterstee/index.php>

De stamboom van de **Hanze Ruyters** heb ik opnieuw aangepast en aangevuld (al is lang niet alle informatie al in deze stamboom verwerkt):

<http://www.ruitersporen.nl/stambomen/ruyter/ruyter.htm>

Met dit **RUITERTJE** (en de drie voorgaande 'nummers') heb ik je op de hoogte willen brengen van de resultaten van mijn speurtocht naar het begin van onze stamboom. De gedachte dat onze familie verwant is met de **Hanze Ruyters** wordt door de gevonden informatie ondersteund, maar een echt bewijs heb ik nog niet ontdekt.

Ik heb inmiddels in Petra Hacker een mede-speurgenoot gevonden; zij heeft mij op het bestaan van de Duitse Reuterfamilie gewezen.

In grote lijnen zijn de Hanze Ruyters nu in beeld gebracht. De komende tijd zal ik nog wel aanvullingen en verbeteringen aanbrengen, maar vooral op zoek gaan naar bewijzen voor de aanname dat Ruyters en Ruyters en Reuters allemaal tot dezelfde stam behoren.

